

***Sorumlu Yazar/ Corresponding Author:**
Elçin DALKILIÇ,
elcin.eren@bozok.edu.tr

JEL:

M41, M48, G21, Q56

Geliş: 11 Mayıs 2026

Received: May 11, 2026

Kabul: 24 Haziran 2026

Accepted: June 24, 2026

Yayın: Ağustos 2026

Published: August 2026

Atıf / Cited as (APA):

Dalkılıç, E. & Özdemir, N. (2026),

Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama

Standartları'na uyum düzeyi: Türk bankacılık

sektörü üzerine ampirik bir değerlendirme,

Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler

Fakültesi Dergisi, 74, 165-175,

doi: 10.18070/erciyesiibd.1949133

TÜRKİYE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK RAPORLAMA STANDARTLARI'NA UYUM DÜZEYİ: TÜRK BANKACILIK SEKTÖRÜ ÜZERİNE AMPİRİK BİR DEĞERLENDİRME ELÇİN DALKILIÇ^{1*} NURETTİN ÖZDEMİR²

¹ Dr. Öğr. Üyesi., Yozgat Bozok Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü,
elcin.eren@bozok.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi., Yozgat Bozok Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü,
nurettin.ozdemir@bozok.edu.tr

ÖZ

Bu çalışma, Türk bankacılık sektörünün Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları'na (TSRS 1 ve TSRS 2) ilk uygulama yılında ne ölçüde uyum sağladığını ampirik olarak değerlendirmektedir. Çalışmada BİST'te işlem gören 12 bankanın TSRS 1 ve TSRS 2 kapsamında hazırladığı 2024 yılı sürdürülebilirlik raporları içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. Uyum düzeyinin ölçülmesinde Cooke açıklama indeksi temel alınmış ve TSRS'nin yönetim, strateji, risk yönetimi, metrik ve hedefler ile güvence boyutlarını kapsayan 19 maddelik bir kodlama rubriği oluşturulmuştur. Her madde 0-2 puan aralığında değerlendirilmiştir. Böylece analizde yalnızca açıklamanın yapılıp yapılmadığı değil, açıklamanın niteliği ve nicel ya da doğrulanabilir bilgiyle desteklenme düzeyi de dikkate alınmıştır. Bulgular, sektör genelinde ortalama uyum oranının %80,5 olduğunu göstermektedir. Bu oran, Türk bankacılık sektörünün zorunlu TSRS uygulamasının ilk yılında raporlama standartlarına uyum sağladığı şeklinde yorumlanabilir. Ancak uyum oranlarının %47,2 ile %97,2 arasında değişmesi, aynı raporlama çerçevesine göre hazırlanan raporlar arasında önemli farklılıklar bulunduğunu göstermektedir. Bölüm bazında en yüksek uyum bağımsız güvence boyutunda (%100) sağlanırken, en düşük uyum metrik ve hedefler bölümünde (%67,5) gerçekleşmiştir. Özellikle iç karbon fiyatlandırması, sürdürülebilirlik performansına bağlı ücretlendirme mekanizmaları ve iklimle bağlantılı finansal etkilerin nicel olarak raporlanması maddeleri gelişime açık alanlar olarak öne çıkmaktadır. Bulgular değerlendirildiğinde, TSRS'nin ilk uygulama yılında Türk bankacılık sektörünün nitel ve yapısal açıklama gerekliliklerini büyük ölçüde yerine getirdiği görülmektedir. Buna karşılık somut veri, nicel ölçüm ve politika aracı gerektiren alanlarda raporlama olgunluğu yeterli düzeye ulaşamamıştır. Bu yönüyle çalışma, TSRS 1 ve TSRS 2 kapsamında Türk bankacılık sektörünü doğrudan ele alan ve belirlenen kodlama rubriği doğrultusunda inceleyen ilk ampirik çalışmalardan biri olarak literatüre katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Sürdürülebilirlik Raporlama Standartları, TSRS 1, TSRS 2, bankacılık sektörü, içerik analizi

COMPLIANCE WITH TURKISH SUSTAINABILITY REPORTING STANDARDS: AN EMPIRICAL ASSESSMENT OF THE TURKISH BANKING SECTOR

ABSTRACT

This study empirically assesses the extent to which the Turkish banking sector complied with Turkish Sustainability Reporting Standards (TSRS 1 and TSRS 2) in their first year of mandatory application. The 2024 sustainability reports of 12 Borsa Istanbul-listed banks were examined through content analysis. Compliance was measured using the Cooke disclosure index and a 19-item coding rubric covering governance, strategy, risk management, metrics and targets, and assurance. Each item was scored on a 0-2 scale, allowing the analysis to evaluate not only the presence of disclosures but also their quality and support through quantitative or verifiable information. The findings indicate an average sectoral compliance rate of 80.5%, suggesting that Turkish banks generally achieved a high level of compliance in the first year of mandatory TSRS implementation. However, rates ranging from 47.2% to 97.2% reveal considerable variation among reports prepared under the same framework. At the section level, independent assurance recorded the highest compliance rate (100%), whereas metrics and targets had the lowest (67.5%). Internal carbon pricing, sustainability-linked remuneration mechanisms, and quantitative disclosure of climate-related financial effects emerged as the main areas requiring improvement. Overall, banks largely fulfilled the qualitative and structural disclosure requirements, while reporting maturity remained limited in areas requiring concrete data, quantitative measurement, and policy instruments. As one of the first empirical examinations of the Turkish banking sector directly under TSRS 1 and TSRS 2, the study contributes to the literature by offering a structured assessment based on a transparent coding rubric to support comparative research.

Keywords: Turkish Sustainability Reporting Standards, TSRS 1, TSRS 2, banking sector, content analysis

[An extended English abstract is available at the end of the article.]

1. Giriş

Çevresel ve sosyal riskler, günümüzde yatırım kararları, kredi değerlendirmeleri ve düzenleyici kurumların öncelikleri gibi birçok alanı doğrudan etkilemektedir. Bu gelişmeler, sürdürülebilirlik raporlamasını kurumların gönüllü olarak başvurduğu bir iletişim aracı olmaktan çıkıp finansal raporlamayla daha yakından ilişkili bir uygulama alanına dönüştürmüştür. Bu dönüşümün kurumsal altyapısı ise uzun yıllar boyunca Küresel Raporlama Girişimi (Global Reporting Initiative-GRI) çerçeveleri tarafından şekillendirilmiştir. Bu durumu destekler şekilde, Ertan (2018), Türkiye’de 2005-2017 döneminde yayımlanan sürdürülebilirlik raporlarının önemli bir bölümünün (%75,77) GRI çerçeveleri esas alınarak hazırlandığını ortaya koymuştur. Söz konusu dönemde Türkiye’de yayımlanan sürdürülebilirlik raporu sayısı da hızla artmış ve 2008-2017 yılları arasındaki on yıllık süreçte bu artış %600 oranına ulaşmıştır (Gümrah & Büyükepeki, 2019). Bununla birlikte, gönüllülük esasına dayanması ve farklı raporlama çerçevelerinin birlikte kullanılması kurumlar arasında karşılaştırılabilirliği sınırlamaktaydı. Karşılaştırılabilirlik sorununa yönelik en önemli kurumsal adımlardan biri, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları Vakfı (International Financial Reporting Standards Foundation) bünyesinde 2021 yılında Uluslararası Sürdürülebilirlik Standartları Kurulu’nun (International Sustainability Standards Board-ISSB) kurulması olmuştur. Haziran 2023’te yayımlanan IFRS S1 ve IFRS S2 standartları, İklimle İlgili Finansal Açıklamalar Görev Gücü (Task Force on Climate-related Financial Disclosures-TCFD) tavsiyeleri, GRI ilkeleri, Uluslararası Entegre Raporlama Konseyi (International Integrated Reporting Council-IIRC) çerçevesi ve Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (Sustainability Accounting Standards Board-SASB) standartlarından yararlanarak sürdürülebilirlik raporlaması için küresel olarak ortak bir yapı oluşturmayı amaçlamıştır (Akdoğan, 2024).

Türkiye’de bu sürece ilişkin önemli adımlardan biri, 4 Haziran 2022 tarihinde 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda yapılan değişikliklerle atılmıştır. Bu değişikliğin ardından Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu (KGK), IFRS S1 ve IFRS S2’nin Türkçe uyarlamaları olan TSRS 1 ve TSRS 2 standartlarını 29 Aralık 2023 tarihli Resmi Gazete’de yayımlamıştır. Aktif toplamı 500 milyon Türk lirası, yıllık net satış hasılatı 1 milyar Türk lirası ve çalışan sayısı 250 kişi hadlerinde en az ikisini arka arkaya iki dönemde aşan işletmeler için 1 Ocak 2024 itibarıyla zorunlu raporlama yükümlülüğü başlamıştır (Özdemir, 2024). Bankalar ise herhangi bir kriter aranmaksızın, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu bünyesinde yer almaları koşuluyla TSRS’leri uygulamakla yükümlü tutulmuştur (Liman, 2026). Bu nedenle Türk bankacılık sektörü, TSRS uygulamasının ilk ve doğrudan etkilenen alanlarından biri hâline gelmiştir.

Bu uygulama yükümlülüğü değerlendirilirken, Türk bankalarının sürdürülebilirlik raporlamasında daha önce edindiği deneyim de dikkate alınmalıdır. Türkiye’de 2005-2017 döneminde yayımlanan toplam 391 sürdürülebilirlik raporunun %35,81’inin mali kuruluşlar tarafından hazırlanmış olması, finans sektörünün bu alanda erken hareket eden sektörlerden biri olduğunu göstermektedir (Ertan, 2018). Bu durum, bankaların TSRS’lere geçiş sürecine ilişkin altyapıya sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte, yeni standartların önceki gönüllü raporlama uygulamalarından daha kapsamlı ve bağlayıcı gereklilikler içerdiği de unutulmamalıdır. TSRS 1 ve TSRS 2, yönetim, strateji, risk yönetimi ile metrik ve hedefler olmak üzere dört temel başlık altında daha ayrıntılı açıklamalar sunulmasını ve bu açıklamaların güvence denetiminden geçirilmesini zorunlu kılmaktadır (Özdemir, 2024).

Sürdürülebilirlik raporlaması alanındaki çalışmalar, açıklama davranışını açıklamak için çeşitli teorik çerçevelerden yararlanmaktadır. Bu çerçevelerin başında meşruiyet teorisi, kurumsal teori ve paydaş teorisi gelmektedir. Meşruiyet teorisi, işletmelerin toplumsal beklentilere yanıt verebilmek amacıyla kamuoyunda kabul gören davranışlar sergileme eğiliminde olduklarını öne sürmekte; zorunlu raporlama çerçevelerinin benimsenmesini bu arayışın bir yansıması olarak değerlendirmektedir (Suchman, 1995). Kurumsal izomorfizm perspektifinden bakıldığında ise aynı düzenleyici baskı altındaki kuruluşların zamanla benzer raporlama pratiklerini benimseme eğilimine girdiği görülmektedir; ancak bu süreç her zaman homojen

bir uyum üretmemekte, kurumsal kapasite farklılıkları belirleyici olmaya devam etmektedir (DiMaggio & Powell, 1983; Dong vd., 2023; Nicolò vd., 2024). Paydaş teorisi açısından ise yatırımcılar, düzenleyici otoriteler ve sivil toplum gibi farklı paydaş gruplarının beklentilerinin kurumsal raporlama davranışını doğrudan şekillendirebileceği ifade edilebilir (Freeman, 1984).

Bu teorik çerçeve, TSRS uygulamasındaki farklılıkları anlamlandırmak için de geçerli bir zemin sunmaktadır. Nitekim standardın yürürlüğe girmesi, uygulamada tam uyumun sağlanması için tek başına yeterli değildir. Liman (2026)’nın BİST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi’nde yer alan şirketleri incelediği çalışmada, 2022 ve 2023 raporlama dönemlerinde iklimle ilgili açıklamalarda genel başarı ortalamasının %73,5 ile %76,7 arasında kaldığı tespit edilmiştir. Aynı çalışmada, özellikle Kapsam 3 sera gazı emisyonlarının raporlanması ve açıklamaların nicel verilerle desteklenmesi gibi alanlarda önemli eksiklikler olduğu belirlenmiştir. Bu sonuçlar, standartlara biçimsel olarak uyum sağlamanın yeterli olmadığını bununla birlikte açıklama kalitesinin de önemli olduğunu göstermektedir. Türkiye’de sürdürülebilirlik raporlamasına ilişkin çalışmaların genel itibarıyla GRI çerçevesi kapsamındaki raporlama eğilimlerine (Ertan, 2018; Gümrah & Büyükepeki, 2019) veya taslak standartlar dönemine odaklandığı görülmektedir (Bircan & Özcan, 2023; Liman, 2026). Uzun Kocamış vd. (2026) TSRS uyumunu enerji sektörü özelinde ele almış olsa da bankacılık sektörünü TSRS 1 ve TSRS 2 kapsamında doğrudan inceleyen çalışmaların henüz oldukça sınırlı olduğu ifade edilebilir.

Bu çalışmada, belirtilen araştırma boşluğundan hareketle Türk bankacılık sektörünün TSRS 1 ve TSRS 2’ye uyum düzeyi değerlendirilmektedir. Bu kapsamda çalışmada “Türkiye’de faaliyet gösteren bankaların 2024 yılı sürdürülebilirlik raporları TSRS 1 ve TSRS 2 gerekliliklerini ne ölçüde karşılamaktadır?” sorusuna yanıt aranmaktadır. Bu araştırma sorusu doğrultusunda Borsa İstanbul’da yer alan 12 Türk bankasının 2024 yılı sürdürülebilirlik raporları, Cooke (1989) tarafından geliştirilen açıklama indeksi yaklaşımı temel alınarak analiz edilmiştir. Değerlendirme yalnızca açıklamanın varlığıyla sınırlı tutulmamış, açıklamaların içerik kalitesi de dikkate alınacak şekilde 0-2 puanlık ordinal bir ölçek kullanılmıştır.

Çalışma beş bölümden oluşmaktadır. Giriş bölümünde araştırmanın amacı, kapsamı ve TSRS’nin gelişim süreci açıklanmıştır. İkinci bölümde bankacılık sektöründe sürdürülebilirlik açıklamaları ve TSRS uyumuna ilişkin literatür ele alınmıştır. Üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi, örneklem seçimi, kodlama rubriği ve güvenilirlik süreci ifade edilmiştir; dördüncü bölümde ise uyum skorlarına ilişkin bulgular banka ve boyut bazında değerlendirilmiştir. Son bölümde ise bulgular literatürle ilişkilendirilerek sonuçlar ve politika önerileri ortaya konmuştur.

2. Literatür taraması

Bankacılık sektöründe iklimle ilgili sürdürülebilirlik açıklamalarına yönelik akademik ilgi, TCFD önerilerinin 2017’de yayımlanmasıyla birlikte artış göstermiştir. IFRS S1 ve IFRS S2 standartlarının 2023’te yayımlanmasıyla birlikte bu alandaki çalışmalar daha standart odaklı hale gelmiştir. Literatürdeki çalışmaların genel olarak üç alanda yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu doğrultuda literatür aşağıda sunulmuştur.

TCFD çerçevesine dayalı iklim açıklamaları, bankacılık sektörü özelinde çeşitli çalışmalarda ele alınmıştır. İtalya’daki 12 bankanın sürdürülebilirlik raporlarını değerlendiren Aversa (2023), raporlarda emisyon, enerji tüketimi ve azaltım faaliyetlerine ilişkin açıklamalara yer verildiğini, ancak fiziksel riskler, geçiş riskleri ve senaryo analizi gibi konularda açıklama derinliğinin sınırlı kaldığını ifade etmiştir. Benzer biçimde Brescia vd. (2026), Avrupa’nın en büyük 30 bankasının 2024 yılı finansal olmayan raporlarını CSRD yükümlülükleri çerçevesinde incelemiş ve bankaların GRI, ESRS ve TCFD çerçeveleriyle büyük ölçüde uyumlu açıklamalar yaptıklarını belirlemiştir. Bununla birlikte, çalışmada tanımlanmamış riskler ve bazı çevresel alanlarda açıklama eksikliklerinin devam ettiği tespit etmişlerdir. Xhindole vd. (2025) ise İtalya ve İspanya’daki borsaya kote şirketlerin 2020-2023 dönemi TCFD raporlarını karşılaştırmalı olarak ele almış ve yönetim açıklamalarının daha çok sözel düzeyde yapıldığını, metrik ve hedefler bölümünün ise en ayrıntılı açıklama alanı olduğunu tespit etmiştir. Çalışmada

ayrıca TCFD önerilerinin IFRS S2, ESRS E1 ve diğer iklim raporlama düzenlemelerine temel oluşturduğu belirtilmektedir. Bu nedenle TCFD temelli açıklamalar yeni standartlara geçiş sürecini anlamada önemli bir çerçeve sağlamaktadır.

Literatürde IFRS S1 ve IFRS S2 standartlarına ya da bu standartların ulusal eşdeğerlerine uyum düzeyini bankacılık sektörü özelinde doğrudan değerlendiren çalışmalar oldukça sınırlıdır. Harahap vd. (2024), Endonezya'da net sıfır emisyon taahhüdünde bulunan 7 bankanın 2023 yılı sürdürülebilirlik raporlarını IFRS S1 ve IFRS S2'nin yönetişim, strateji, risk yönetimi ile metrikler ve hedefler ekseninde nitel betimsel yöntemle incelemiştir. Bulgular yönetişim boyutunda tüm bankaların gerekli açıklamaları yaptığını göstermektedir. Diğer taraftan strateji, risk yönetimi ile metrik ve hedefler boyutlarında detaylı açıklamaların yapılmadığı ifade edilmiştir. Türkiye bağlamında Bircan ve Özcan (2023), BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi'ndeki 25 işletmenin 2021 yılı raporlarını UFRS S1 ve UFRS S2 taslak standartları kapsamında incelemiştir. Çalışmada, işletmelerin yönetişim açıklamalarında belirli bir hazırlık düzeyine sahip olduğu ifade edilirken strateji, risk yönetimi, metrik ve hedefler boyutlarında geliştirilmesi gereken alanların bulunduğu belirtilmiştir. Türkiye özelinde bu standartlara ilişkin raporlama uyumunu değerlendiren öncü çalışmalardan biri olan bu çalışma, sonraki çalışmalar için önemli bir başlangıç noktası olarak değerlendirilmektedir. Uzun Kocamış vd. (2026) ise TSRS 1 ve TSRS 2'nin Türkiye enerji sektöründe gönüllü benimseme sürecini 0-3 puanlık bir uyum ölçeğiyle değerlendirmiştir. Çalışmada, sektör genelinde ortalama uyum puanının 2021'de 1,4 iken 2023'te 2,8'e yükseldiği tespit edilmiştir.

Düzenleyici çerçeveler ve kurumsal baskılar, bankacılık sektöründeki açıklama kalitesini etkileyen önemli unsurlar arasında değerlendirilebilir. Literatürdeki bulgular, düzenlemelerin tek başına yeterli olmadığını ve kurumsal yapının açıklama kalitesi üzerinde belirleyici olabileceğini göstermektedir. Dong vd. (2023), Çin finans sektöründe 2009-2017 dönemini kapsayan 359 firma-yıl gözlemi üzerinden kurumsal baskıların sürdürülebilirlik açıklama kalitesi üzerindeki etkisini incelemiştir. Çalışmada, raporlama gerekliliklerinin ve sektörel rehberlerin açıklama kalitesini olumlu yönde etkilediği ancak yeşil finans politikasının kalite üzerindeki etkisi beklenen düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Nicolò vd. (2024) de benzer bir sonuca ulaşmıştır. Doğu Avrupa'nın Bükreş Dokuzu grubundaki 9 ülkede faaliyet gösteren bankaları Direktif 2014/95/EU gerekliliklerine dayalı bir endekse değerlendiren çalışmada, zorunlu düzenlemelerin tek başına açıklama düzeyini artırmaya yetmediği belirlenmiştir. Ayrıca ulusal kültürel boyutların normatif baskılar aracılığıyla açıklama pratiklerini etkileyebildiği ifade edilmiştir. Gönüllü mekanizmaların etkisi açısından İslam vd. (2016), Asya-Pasifik'teki 24 bankanın raporlarını karşılaştırmalı olarak incelemiştir. Çalışmada, GRI çerçevesine uygun şekilde rapor hazırlayan ve bu raporlara bağımsız güvence alan bankaların daha yüksek açıklama düzeyi sergilediği tespit edilmiştir. Zeytinoglu ve Tumpach (2023) Türkiye ve Slovakya'da faaliyet gösteren büyük ölçekli ticari bankaların sürdürülebilirlik açıklama düzeylerini incelemiştir. Bulgular, her iki ülkede bankalar açısından genel standartlara ait bilgilerin yüksek açıklama düzeyine sahip olduğunu ancak çevresel bilgilerin açıklama düzeyinin düşük kaldığını göstermektedir.

Bankacılık sektöründe sürdürülebilirlik raporlaması farklı ülkelerde farklı çerçeveler kapsamında ele alınmıştır. Bu çalışmaların büyük çoğunluğunda GRI standartları çerçevesinde geliştirilen açıklama endeksleri ile sürdürülebilirlik açıklamalarının kapsamı ve finansal performansla ilişkisi incelenmiştir. Coğrafi dağılım açısından bakıldığında, Afrika bankacılık sektörü (Adu, 2022; Attah-Botchwey vd., 2022; Kuola & Obasan, 2025; Nwobu vd., 2017) ve Asya bankacılık sektörü (Amidjaya ve Widagdo, 2020; Andania ve Yadnya, 2020; Das ve Akter, 2026; Das vd., 2024; İslam, 2020; Kumari vd., 2024; Nandika ve Abidin, 2025; Onggu ve Abidin, 2023; Triyani ve Siswanti, 2024) literatürde öne çıkan alanlar arasındadır. Orta Doğu Avrupa bankacılık sektörü de bu kapsamda ele alınmış, Hanić vd. (2021), Krasodomska (2015) ve Lamanda ve Tóth Vőneki (2024) bu coğrafyaya yönelik başlıca çalışmalar arasında yer almıştır. Türkiye bağlamında Serpeninova vd. (2024) ve Zeytinoglu ve Tumpach (2023) ESG açıklama kalitesi ile finansal performans arasındaki ilişkiyi incelerken, Nobanee ve Ellili

(2016) BAE bankacılık sektörüne ilişkin karşılaştırmalı bir inceleme sunmaktadır. Alharasis (2025) ve Gunawan vd. (2022) ise kazanç yönetimi-ESG ilişkisi ve yeşil bankacılık açıklamaları gibi daha özel konular üzerinden literatüre katkı sağlamaktadır.

Hahn ve Kühnen (2013), sürdürülebilirlik raporlaması alanındaki metodolojik eğilimleri değerlendirdikleri çalışmalarında, 1999-2011 döneminde yayımlanmış 178 makaleyi içerik analiziyle incelemiştir. Çalışmada, ampirik araştırmaların yaklaşık %58'inin doküman analizine dayandığı ve bu yöntemin, sürdürülebilirlik raporlarının yaygınlaşmasıyla birlikte giderek daha sık kullanıldığı ifade edilmiştir. Ayrıca, literatürde raporlamanın benimsenmesi ve kapsamına ilişkin çalışmaların kalite boyutuna kıyasla daha fazla ilgi gördüğü belirtilmiştir. Kaliteyi ele alan çalışmalarda nitel açıklamalar, nicel ve doğrulanabilir bilgiler ele alınmıştır. Bu nedenle, standarda uyumu araştıran çalışmalarda sadece açıklamanın varlığını kaydeden ikili kodlamalar yerine, açıklamanın niteliğini de dikkate alan yaklaşımların kullanılması daha faydalı olacaktır.

Literatür bir bütün olarak değerlendirildiğinde, bankacılık sektöründe IFRS S1-S2 ile bunlara uyumlu yerel standartlar kapsamında hazırlanan sürdürülebilirlik raporlarının uyum düzeyini araştıran çalışmaların sınırlı olduğu ifade edilebilir. Bu çalışmaların büyük ölçüde GRI ya da sektöre özgü ulusal çerçevelere dayandığı, özellikle nicel içerik analizine dayanan ve açıklama indeksini kullanan çalışmaların sayısının ise oldukça az olduğu görülmektedir. Türkiye özelinde mevcut araştırmaların daha çok farklı sektörlerle yöneldiği veya bankacılık sektörünün TSRS 1 ve TSRS 2 kapsamında doğrudan ele alınmadığı ifade edilebilir. Bu noktadan hareketle, bu çalışmada 12 Türk bankasının 2024 yılı sürdürülebilirlik raporları Cooke DI yöntemiyle değerlendirilmiş olup TSRS uyumuna ilişkin ulusal literatüre bankacılık sektörü özelinde ampirik bir katkı sağlanmıştır.

3. Yöntem

Araştırma yönteminin açıklandığı bu bölümde; araştırma tasarımı ve kapsamı, kodlama çerçevesi, puanlama kriterleri ve veri analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma tasarımı ve kapsam

Bu çalışma, Türk bankacılık sektörünün TSRS 1 (Sürdürülebilirlik Bilgilerinin Genel Sunumu) ve TSRS 2 (İklimle Bağlantılı Açıklamalar) standartlarına uyum düzeyini içerik analizi yöntemiyle değerlendirmektedir. Araştırmanın evrenini Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) denetim kapsamındaki mevduat ve kalkınma/yatırım bankaları oluşturmaktadır. Örneklem ise Kamuyu Aydınlatma Platformu'nda bankacılık sektörü altında sınıflandırılan, BİST'te işlem gören ve 2024 yılına ait sürdürülebilirlik raporu yayımlayan bankalarla sınırlandırılmıştır. Bu sınırlılık, TSRS raporlama yükümlülüğünün halka açık şirketleri kapsamı, ilgili raporlara kamuya açık kaynaklardan erişilebilmesi ve tam sayım yöntemiyle örneklem seçim yanlılığının azaltılması gerekçelerine dayanmaktadır. Bu doğrultuda çalışma 12 banka üzerinden yürütülmüştür.

Analize dahil edilen bankaların 2024 yılı sürdürülebilirlik raporlarına, KGK'nın resmi web sitesi ile ilgili bankaların kurumsal web sitelerinde yer alan yatırımcı ilişkileri sayfaları üzerinden erişilmiştir. Raporların tamamı Ocak 2026 itibarıyla indirilmiş ve analiz sürecinde orijinal belge formatları korunmuştur.

3.2. Kodlama çerçevesi: Açıklama indeksi

Uyum düzeyinin ölçülmesinde Cooke (1989) tarafından geliştirilen eşit ağırlıklı açıklama indeksi kullanılmıştır. İlk olarak gönüllü açıklama düzeyini ölçmek için geliştirilen bu yaklaşım, sonraki çalışmalarda zorunlu muhasebe standartlarına uyumun değerlendirilmesinde de kullanılmıştır (Street & Gray, 2002). Ağırlıksız indeks yapısı, belirli bir kullanıcı grubunun algısına bağlı kalmadan genel bir ölçüm yapmaya imkân verdiği için bankacılık sektöründeki açıklama araştırmalarında sıkça tercih edilmektedir. Bu yaklaşım, bankalar başta olmak üzere farklı finansal kurumların yıllık raporlarına dayalı içerik analizlerinde de kullanılmıştır (Haniffa & Hudaib, 2007; Naveenan vd., 2024; Platonova vd., 2018). Bununla birlikte, çevresel ve sürdürülebilirlik açıklamalarını değerlendiren çalışmalar, yalnızca açıklamanın var olup

olmadığını belirten yaklaşımların sınırlı kalabileceğini göstermektedir. Derecelendirmeli ölçekler, açıklama kalitesini daha ayrıntılı biçimde değerlendirmeye imkân sağlamaktadır (Clarkson vd., 2008; Hooks & van Staden, 2011). Bu nedenle, çalışmada Cooke (1989) yaklaşımı geliştirilerek açıklamanın varlığı ile içerik kalitesini birlikte dikkate alan 0-2 puanlı sıralı bir ölçek olarak kullanılmıştır. Bu ölçekte “0” açıklama yapılmadığını, “1” nitel düzeyde kısmi açıklama bulunduğunu, “2” ise nicel veya doğrulanabilir veriye dayalı tam açıklama yapıldığını ifade etmektedir.

Kodlama rubriği oluşturulurken TSRS 1 ve TSRS 2’nin tüm açıklama gereklilikleri ilgili standart paragraf numaraları esas alınarak sistematik biçimde taranmış ve her madde doğrudan standart metniyle ilişkilendirilmiştir. Yalnızca standartların zorunlu kıldığı birincil açıklama gereklilikleri dahil edilmiş; uygulama rehberlerindeki açıklayıcı unsurlar ile zorunlu tutulmayan ek bilgiler kapsam dışında bırakılmıştır. Benzer açıklama içeriğini bütünleştiren maddeler tek başlık altında ele alınmış, raporun sunuş biçimiyle ilgili unsurlar ise açıklama kalitesini ölçme amacıyla uyumadığından değerlendirme dışında tutulmuştur. Bu süreç sonucunda beş boyutu kapsayan 19 maddelik bir rubriğe ulaşılmıştır.

Rubrik, yönetim (4 madde), strateji (6 madde), risk yönetimi (3 madde), metrik ve hedefler (5 madde) ile bağımsız güvence (1 madde) olmak üzere beş bölümden oluşmaktadır. Her madde 0 (açıklama yok), 1 (kısmi açıklama) ve 2 (tam açıklama) şeklinde üç puanlı ordinal ölçek üzerinden değerlendirilmiştir. Standartta yer alan geçiş hükümleri nedeniyle henüz raporlanması zorunlu olmayan maddeler GD (Geçiş Dönemi) olarak kodlanmıştır. Bankanın iş modeli açısından uygulanabilir olmayan maddeler ise İD (İlgili Değil) olarak değerlendirilmiştir. Bu maddeler hem hesaplanan toplam puandan hem de maksimum olası puan tabanından çıkarılmıştır.

Cooke Açıklama İndeksi aşağıdaki formülle hesaplanmaktadır:

$$DI = \sum (\text{gerçekleşen puanlar}) / [(n - GD - İD) \times 2]$$

Formüle n, toplam madde sayısını (19); GD, geçiş dönemi muafiyeti uygulanan maddeleri; İD ise ilgili değil olarak kodlanan maddeleri göstermektedir. Maksimum olası puan $(n - GD - İD) \times 2$ formülüyle hesaplanmış olup, GD veya İD kodu bulunmayan bankalarda tam uyum skoru 38 olarak alınmıştır.

3.3. Puanlama kriteri

Puanlama kriterleri, kodlayıcılar arası güvenilirliği artırmak amacıyla standart metninin ilgili paragrafları temel alınarak oluşturulmuştur. Her puan kategorisine ilişkin tanım, kriter ve uygulama örneği Tablo 1’de birlikte sunulmaktadır.

Tablo 1 | Puanlama ölçeği ve kodlama kriterleri

Puan	Tanım	Kriter	Örnek / İpucu
0	Açıklama Yok	İlgili madde raporda hiç ele alınmamış.	Emisyon verisi yoksa, iklim riski tanımlanmamışsa → 0
1	Kısmi Açıklama	Bilgi var ama eksik ya da yüzeysel, niyet beyanı düzeyinde.	“İlerleyen dönemde raporlanacak” / sadece nitel ifade, veri yok → 1
2	Tam Açıklama	Standarttaki tüm alt gereklilikler karşılanmış ve metodoloji sunulmuş.	Emisyon verisi + metodoloji + doğrulama → 2
GD	Geçiş Dönemi	Standart bu madde için geçiş muafiyeti tanımış ve banka muafiyetten yararlanmıştır.	Kapsam 3 / finanse edilen emisyonlar ilk raporlama yılında → GD
ID	İlgili Değil	Madde bankanın iş modeli açısından uygulanamaz niteliktedir.	Sektörel bir metrik ilgili bankada geçersizse → ID

Kısmi ve tam açıklama arasındaki sınır, madde bazında somut ölçütlerle belirlenmiştir. Örneğin, sürdürülebilirlik performansına bağlı ücretlendirme mekanizmasını (m4) ele alan bir açıklama; yalnızca “ücretlendirme politikamızda sürdürülebilirlik kriterlerine yer verilmektedir” düzeyinde kalıyorsa 1 puan, bu kriterlerin ağırlığı ve hesaplama yöntemi sayısal olarak belirtilmişse 2 puan olarak kodlanmıştır. İklimle bağlantılı mevcut ve öngörülen finansal etkiler

(m8) için; yalnızca nitel risk ifadesi içeren açıklamalar 1 puan, finansal etki büyüklüğü tahmini veya duyarlılık analizi sunulan açıklamalar 2 puan olarak değerlendirilmiştir. İç karbon fiyatlandırması (m16) maddesinde ise konuya hiç değinilmemesi 0 puan, bir fiyatlandırma mekanizmasının planlandığının belirtilmesi 1 puan, uygulanan fiyat düzeyi ve etki alanının açıklandığı raporlar ise 2 puan olarak kodlanmıştır.

Kodlayıcılar arası güvenilirliği değerlendirmek amacıyla Cohen’s Kappa istatistiği hesaplanmıştır. Bu kapsamda, örneklemin %25’ini oluşturan 3 banka muhasebe alanında uzman bağımsız bir akademisyen tarafından ayrıca kodlanmıştır. Bu oran, güvenilirlik testinin tam sayım örnekleminin en az %10’unu kapsaması gerektiğini belirten içerik analizi metodolojisi önerisiyle uyumludur (Lombard vd., 2002). GD ve İD kodlu maddeler standart metni veya iş modeli uygulanabilirliği esas alınarak nesnel biçimde belirlendiğinden, kodlayıcılar arası gerçek bir yargı kararı içermemektedir. Bu nedenle Kappa hesabı dışında tutulmuş ve değerlendirme yargı gerektiren 55 gözlem üzerinden yapılmıştır. Nihai Cohen’s Kappa değeri $\kappa = 0,891$ ’dir. Bu değer, Landis ve Koch’un (1977) sınıflandırmasına göre “neredeyse mükemmel” uyum düzeyine karşılık gelmektedir. Tam uyum oranı %94,5 olarak belirlenmiştir.

3.4. Veri analizi

Kodlama sürecinde elde edilen veriler Python 3.12 programlama diliyle analiz edilmiştir. Betimsel istatistikler için pandas ve NumPy, istatistiksel analizler için SciPy, görselleştirmeler için ise Matplotlib ve Seaborn kütüphaneleri kullanılmıştır. Bölüm bazlı uyum oranları, madde düzeyindeki frekans dağılımları, Cooke DI skorları ve betimsel istatistikler Python ortamında hesaplanmıştır. Bulgular bölümünde sunulan tablo ve şekiller, bu analiz çıktıları temel alınarak hazırlanmış ve madde düzeyindeki tam kodlama cetveli ise şeffaflık ve yeniden üretilebilirlik amacıyla Ek A’da sunulmuştur.

4. Bulgular

Bu bölümde, 12 Türk bankasının 2024 yılı sürdürülebilirlik raporlarının TSRS 1 ve TSRS 2 kapsamında kodlanmasıyla elde edilen bulgular sunulmaktadır. Bulgular, önce genel uyum düzeyi ve bölüm bazlı skorlar üzerinden değerlendirilmekte, ardından banka özellikleri, banka bazlı uyum düzeyleri ve madde düzeyindeki farklılaşmalar ele alınmaktadır. Son olarak banka ve bölüm örüntüleri birlikte değerlendirilerek genel görünüm ortaya konulmaktadır.

4.1. Bölüm bazlı uyum skorları

Kodlama rubriği toplam 19 maddeden oluşmaktadır. Bu maddeler beş bölüm altında toplanmıştır: A. Yönetişim (4 madde), B. Strateji (6 madde), C. Risk Yönetimi (3 madde), D. Metrik ve Hedefler (5 madde) ve E. Güvence (1 madde). Tablo 2, 12 bankanın bu beş TSRS bölümü itibarıyla elde ettiği ham puanları ve genel Cooke DI oranlarını göstermektedir. Tabloda kullanılan banka kısaltmaları şu şekildedir: AK: Akbank, AL: Albaraka, GA: Garanti BBVA, HA: Halkbank, IC: ICBC Turkey, İŞ: İş Bankası, TK: T. Kalkınma ve Yatırım Bankası, QN: QNB Finansbank, ŞK: Şekerbank, TS: TSKB, VK: Vakıfbank, YK: Yapı Kredi.

Tablo 2 | Bölüm bazlı TSRS uyum skorları

Bölüm	Maks.	AK	AL	GA	HA	IC	İŞ	TK	QN	ŞK	TS	VK	YK
A. Yönetişim	8	8	4	6	7	3	8	6	6	6	8	6	7
B. Strateji	12	11	9	11	10	6	12	10	10	8	11	11	11
C. Risk Yönetimi	6	6	3	6	5	4	6	5	6	6	6	6	5
D. Metrik ve Hedef	8*	6	3	9	6	2	7	8	5	3	9	6	6
E. Güvence	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
TOPLAM PUAN	33	21	34	30	17	35	31	29	25	36	31	31	
Cooke DI (%)	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	91,7	58,3	89,5	83,3	47,2	97,2	81,6	80,6	69,4	94,7	86,1	86,1	

Not: Maksimum Puan; her bölüm için madde sayısı x 2 formülüyle hesaplanmıştır (GD ve ID kodlu maddeler çıkarılmıştır). Cooke DI=Toplam puan/[(19-GD-ID)x2]. *Garanti BBVA, TKYB ve TSKB m15 maddesini geçiş dönemi muafiyeti (GD) kullanmaksızın raporladığından bu bankalar için D. Metrik & Hedef bölümünün maksimum puanı 10, Cooke DI paydası ise 38’dir.

Tablo 2, 12 Türk bankasının TSRS 1 ve TSRS 2 kapsamında beş bölümden elde ettiği ham puanları ile genel Cooke DI oranlarını göstermektedir. Bölümler içinde en yüksek maksimum puan B. Strateji bölümüne aittir (12 puan). Bunu A. Yönetişim ve D. Metrik ve Hedefler bölümleri 8'er puanla, C. Risk Yönetimi 6 puanla ve E. Güvence 2 puanla izlemektedir. Genel Cooke DI oranları, bankalar arasında farklılıklar bulunduğunu göstermektedir. En yüksek uyum İş Bankası (%97,2) ve TSKB'de (%94,7) görülürken, en düşük uyum ICBC Turkey (%47,2) ve Albaraka'da (%58,3) belirlenmiştir. Bu sonuçlara ilişkin bölüm bazlı örüntüler ve betimsel istatistikler izleyen alt bölümlerde daha ayrıntılı olarak açıklanmaktadır.

4.2. Genel uyum düzeyi: Betimsel istatistikler

Tablo 3, 12 Türk bankasının TSRS 1 ve TSRS 2 kapsamındaki genel uyum düzeyine ilişkin betimsel istatistikleri sunmaktadır.

Tablo 3 | Bölüm bazlı ve genel TSRS uyum düzeyine ilişkin betimsel istatistikler (%)

Bölüm	Ort.	Med.	SS	Min	Maks	Q1	Q3
A. Yönetişim	78,1	75,0	18,5	37,5	100,0	75	90,6
B. Strateji	83,3	87,5	13,2	50,0	100,0	81,3	91,7
C. Risk Yönetimi	88,9	100,0	15,7	50,0	100,0	83,3	100,0
D. Metrik & Hedef	67,5	75,0	21,3	25,0	90,0	56,3	81,9
E. Güvence	100,0	100,0	0,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Genel Cooke DI	80,5	84,7	14,4	47,2	97,2	77,8	90,0

Not: Ort. = Aritmetik ortalama; Med.=Medyan; SS=Standart sapma; Q1=Birinci çeyrek; Q3=Üçüncü çeyrek. Tüm değerler yüzde (%) cinsinden ifade edilmiştir. Hücre renkleri ortalama uyum düzeyini yansıtmaktadır: Yeşil≥%90 (yüksek uyum), Sarı %70-89 (orta uyum), Kırmızı<%70 (düşük uyum). D. Metrik & Hedef bölümünde Kapsam 3/finanse edilen emisyonlar maddesi (m15) geçiş dönemi muafiyeti (GD) kapsamında değerlendirilerek hem pay hem paydadan çıkarılmıştır.

Sektör genelinde Cooke DI ortalaması %80,5 olarak hesaplanmıştır. Medyan değer (%84,7) ortalamasının üzerinde olması, düşük uyumlu bankaların genel ortalamayı aşağı çektiğini göstermektedir. Standart sapmanın %14,4 düzeyinde gerçekleşmesi, bankalar arasında uyum açısından belirgin farklılıklar bulunduğunu da ortaya koymaktadır. Bu farklılık, en düşük skor olan %47,2 (ICBC Turkey) ile en yüksek skor olan %97,2 (İş Bankası) arasındaki yaklaşık 50 puanlık farklılıkta açıkça görülmektedir. Aynı zorunlu standart çerçevesinde faaliyet gösteren bankalar arasında bu düzeyde bir ayrışma olması, raporlama kalitesinin sektör açısından henüz homojenleşmediğini göstermektedir.

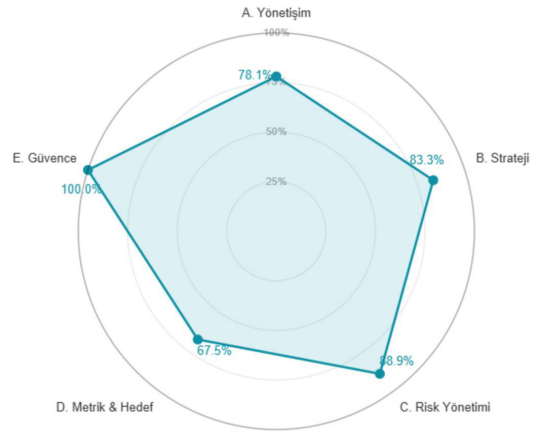
Uyum düzeyi kümelenme açısından değerlendirildiğinde, bankaların üç grupta toplandığı görülmektedir. İş Bankası, TSKB ve Akbank yüksek uyum grubunda (DI≥%90) yer almaktadır. Garanti BBVA, Yapı Kredi, Vakıfbank, Halkbank, TKYB ve QNB Finansbank orta uyum grubunu (%70-89) oluşturmaktadır. Şekerbank, Albaraka ve ICBC Turkey ise düşük uyum grubunda (DI<%70) yer almaktadır.

Bölüm bazlı standart sapma değerleri incelendiğinde, en yüksek değişkenliğin D. Metrik ve Hedefler bölümünde olduğu görülmektedir (SS=%21,3). İç karbon fiyatlandırması (m16) ve sektörel emisyon azaltım hedefleri (m17) gibi nicel ölçüm gerektiren maddeleri içeren bu bölümdeki yüksek değişkenlik, söz konusu uygulamaların bankalar arasında henüz benzer bir düzeye ulaşmadığını ifade edebilir. Buna karşılık, E. Güvence bölümü tam bir homojenlik göstermekte ve sıfır standart sapma ile bağımsız güvence denetiminin sektörde yerleşik bir uygulama hâline geldiğini düşündürmektedir.

4.3. Bölüm bazlı uyum örüntüleri

Şekil 1'de, TSRS'nin beş temel bölümü için sektör genelinde hesaplanan ortalama uyum düzeyleri radar grafiğiyle gösterilmektedir. Bu grafik, bölümler arasındaki farklılıkları görsel olarak ortaya koymaktadır.

Şekil 1 | Bölüm bazlı sektör ortalama uyum düzeyi

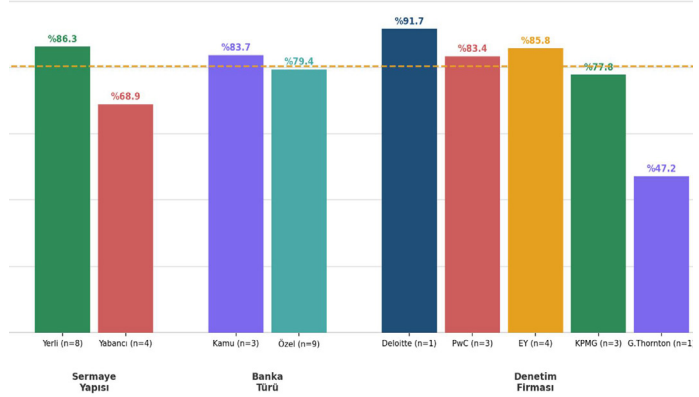
Not: Her eksen ilgili bölümün sektör ortalama uyum yüzdesini göstermektedir. Değerler, ham bölüm puanının maksimum olası puana bölünmesiyle hesaplanmıştır.

Bölümler arasında en yüksek uyum E. Güvence bölümünde görülmektedir. Analiz kapsamındaki 12 bankanın tamamının GDS 3000 ve GDS 3410 standartları çerçevesinde sınırlı güvence denetimi yaptırması, bu bölümde %100 sektör uyumu sağlandığını göstermektedir. Makul güvence düzeyine geçiş, sektörde raporlama olgunluğunun ilerlemesi açısından gelecek dönemler için bir gelişim alanı olarak değerlendirilebilir. Bu bölümü C. Risk Yönetimi (%88,9) ve B. Strateji (%83,3) izlerken, A. Yönetişim bölümü %78,1 düzeyinde kalmıştır. Yönetişim bölümündeki görece düşük uyum, sürdürülebilirlik performansına bağlı ücretlendirme mekanizmaları ve iklim risklerinin gözetim süreçlerine entegrasyonu gibi konularda açıklama derinliğinin henüz yeterli düzeye ulaşmadığını göstermektedir. En düşük uyum ise %67,5 ile D. Metrik ve Hedefler bölümünde hesaplanmıştır. Bu bulgu, iç karbon fiyatlandırması ve iklimle bağlantılı finansal etkilerin nicel olarak raporlanması gibi somut veri gerektiren maddelerin sektör genelinde henüz aynı düzeyde karşılanmadığını ortaya koymaktadır.

4.4. Banka özelliklerine göre karşılaştırmalı analiz

Şekil 2'de örneklemdaki 12 bankanın sermaye yapısı, banka türü ve denetim firması boyutlarında ortalama TSRS uyum düzeyleri betimsel olarak sunulmaktadır.

Şekil 2 | Banka özelliklerine göre uyum düzeyi

Sermaye yapısı açısından değerlendirildiğinde, yerli sermayeli 8 bankanın ortalama Cooke DI değeri (%86,3), yabancı sermayeli 4 bankanın ortalamasından (%68,9) daha yüksektir. Bununla birlikte, yabancı sermayeli bankalar da kendi içinde homojen bir görünüm sergilememektedir. ICBC Turkey'in %47,2'lik uyum oranı ile Garanti BBVA'nın %89,5'lik uyum oranı arasındaki farklılık, bu grupta geniş bir dağılım olduğunu göstermektedir. Bu farklılığı istatistiksel olarak değerlendirmek amacıyla Mann-Whitney U testi uygulanmış

ancak gruplar arasında anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($U=26,0$; $p=0,106$). Örneklem büyüklüğünün sınırlı olması nedeniyle bu sonuç ihtiyatla yorumlanmalıdır.

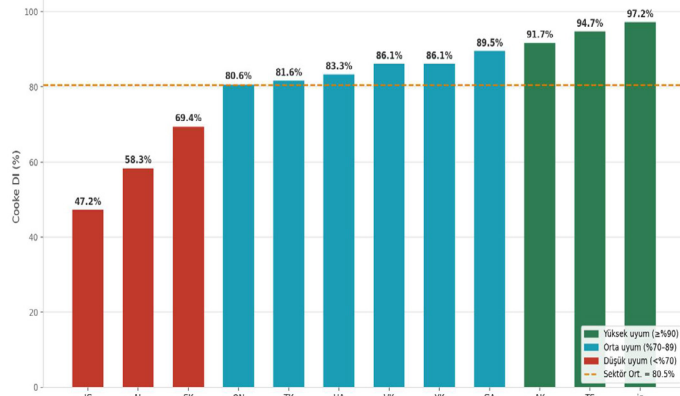
Banka türü açısından bakıldığında, kamu sermayeli bankalar (%83,7) ile özel sermayeli bankalar (%79,4) arasındaki fark sınırlı düzeyde kalmıştır. Ancak kamu bankalarının kendi içinde oldukça dar bir aralıkta toplandığı görülmektedir ($SS=1,9$). Bu durum, kamu bankalarının TSRS uyumunda daha homojen bir görünüm sergilediğini göstermektedir. Özel bankalarda ise dağılım daha geniştir ($SS=16,4$). Mann-Whitney U testi sonuçları bu betimsel gözlemi istatistiksel olarak desteklemektedir ($U=12,5$; $p=0,926$). Bu farklılık, özel bankalar arasında kurumsal kapasite ve raporlama olgunluğu açısından daha belirgin farklılıklar olabileceğini düşündürmektedir.

Denetim firması açısından bakıldığında, Deloitte (%91,7, $n=1$), EY (%85,8, $n=4$) ve PwC (%83,4, $n=3$) denetimindeki bankaların ortalama uyum oranları sektör ortalamasının üzerindedir. KPMG denetimindeki bankaların ortalaması (%77,8, $n=3$) sektör ortalamasına yakındır, Grant Thornton denetimindeki banka (%47,2, $n=1$) sektör ortalamasının altında kalmaktadır. Ancak Deloitte ve Grant Thornton gruplarının yalnızca birer bankadan oluşması nedeniyle bu sonuçlar dikkatli bir şekilde yorumlanmalıdır. Bu değerler, denetim firmasının doğrudan etkisinden çok ilgili bankaların kendi raporlama kapasitesini ve kurumsal özelliklerini yansıtır olabilir.

4.5. Banka bazlı karşılaştırmalı uyum analizi

Şekil 3'te, örneklemdeki 12 bankanın Cooke DI değerlerini küçükten büyüğe sıralayarak bankalar arasındaki uyum farklılıkları görsel olarak sunulmaktadır.

Şekil 3 | Banka özelliklerine göre uyum düzeyi

Not: Bankalar Cooke DI değerine göre küçükten büyüğe 13 sıralanmıştır. Kesikli turuncu çizgi sektör ortalamasını (%80,5) göstermektedir. Yeşil=yüksek uyum (≥ 90); mavi = orta uyum (70-89); kırmızı=düşük uyum (<70).

Uyum düzeyleri incelendiğinde, bankaların üç grupta toplandığı görülmektedir. Yüksek uyum grubunda İş Bankası (%97,2), TSKB (%94,7) ve Akbank (%91,7) yer almaktadır. Bu bankaların uyum oranları sektör ortalamasının üzerindedir. Ortak özellikleri dikkate alındığında, uluslararası sürdürülebilirlik raporlama uygulamalarıyla daha erken tanışıklıkları ve kurumsal sürdürülebilirlik altyapılarının daha gelişmiş olabileceği ifade edilebilir.

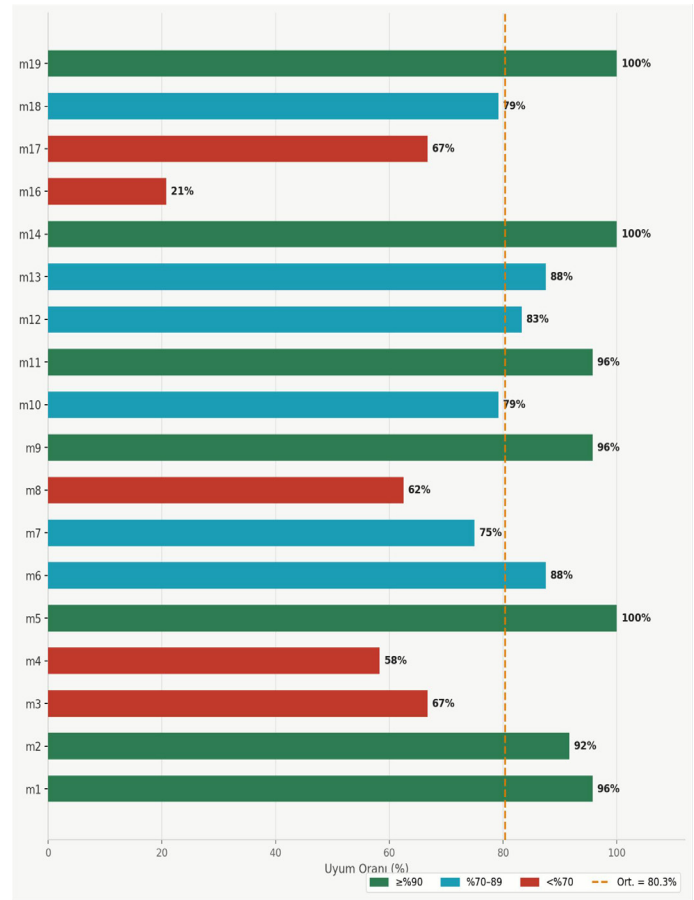
Orta uyum grubunda Garanti BBVA (%89,5), Yapı Kredi ve Vakıfbank (%86,1), Halkbank (%83,3), TKYB (%81,6) ve QNB Finansbank (%80,6) yer almaktadır. Bu bankalar sektör ortalamasına yakın bir görünüm sergilemektedir. Genel olarak Yönetişim ve Strateji bölümlerinde daha güçlü uyum sağlanırken, Metrik ve Hedefler bölümünde uyum düzeyi daha sınırlı kalmaktadır.

Düşük uyum grubunda ise Şekerbank (%69,4), Albaraka (%58,3) ve ICBC Turkey (%47,2) bulunmaktadır. Bu bankaların düşük skorları büyük ölçüde Strateji ile Metrik ve Hedefler bölümlerindeki eksikliklerden kaynaklanmaktadır. Bu durum, TSRS'nin ilk uygulama yılında bazı bankalarda kurumsal sürdürülebilirlik altyapısının ve nicel raporlama kapasitesinin henüz yeterince olgunlaşmadığı şeklinde ifade edilebilir.

4.6. Madde düzeyinde uyum farklılaşması

Şekil 4'te, geçiş dönemi muafiyeti (GD) kapsamında yer alan m15 hariç olmak üzere, 18 kodlama maddesine ilişkin sektör geneli uyum oranları sunulmakta ve madde bazlı farklılaşmayı ayrıntılı biçimde ortaya konulmaktadır.

Şekil 4 | Madde bazlı TSRS uyum oranları (%)

Not: Her maddenin uyum oranı, 12 banka genelinde ilgili maddeden alınan puanların ortalamasının maksimum olası puana (2) bölünmesiyle hesaplanmıştır. Kapsam 3 / finanse edilen emisyonlar maddesi (m15), geçiş dönemi muafiyeti (GD) kapsamında değerlendirildiğinden analize dahil edilmemiştir. Kesikli turuncu çizgi madde bazlı sektör ortalamasını (%80,3) göstermektedir. Yeşil=yüksek uyum (≥ 90); mavi=orta uyum (70-89); kırmızı=düşük uyum (<70).

Madde bazlı sonuçlar, uyum düzeyinin homojen olarak dağılmadığını göstermektedir. Bazı maddelerde tam uyum sağlanırken, bazı alanlarda belirgin eksiklikler devam etmektedir.

Üç maddede tüm bankalar tam puan almış ve %100 uyum sağlanmıştır. Bunlar m5 (iklimle bağlantılı risk ve fırsatların tanımlanması), m14 (Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları) ve m19 (bağımsız güvence denetimi) maddeleridir. Ayrıca m1 (YK'nın iklim ve sürdürülebilirlik konularındaki denetim fonksiyonu) %95,8 uyum oranıyla bu gruba oldukça yakın bir düzeydedir. Bu bulgular, söz konusu açıklamaların örneklem kapsamındaki bankalarda büyük ölçüde yerleşik hâle geldiğini göstermektedir.

En düşük uyum ise m16 (iç karbon fiyatlandırması) maddesinde görülmektedir. Bu maddede sektör uyum oranı yalnızca %20,8 düzeyindedir. 12 bankadan 7'si bu maddeden 0 puan alırken, 5 banka kısmi uygulama düzeyinde 1 puan almıştır. Tam uygulama ise hiçbir bankada görülmemiştir. Benzer şekilde m4 (sürdürülebilirlik performansına bağlı ücretlendirme mekanizması) %58,3 ile sektör ortalamasının altında kalmaktadır. M8 (mevcut ve öngörülen finansal etkiler) maddesinde ise uyum oranı %62,5'tir. Bu oran, iklimle bağlantılı finansal etkilerin nicel olarak raporlanmasının bankalar arasında henüz standart bir uygulama hâline gelmediğini göstermektedir. Genel olarak bu bulgular, TSRS'nin ilk uygulama yılında Türk bankalarının nitel açıklama gerekliliklerini büyük ölçüde karşıladığını, ancak nicel ölçüm ve somut uygulama gerektiren maddelerde gelişime açık alanların

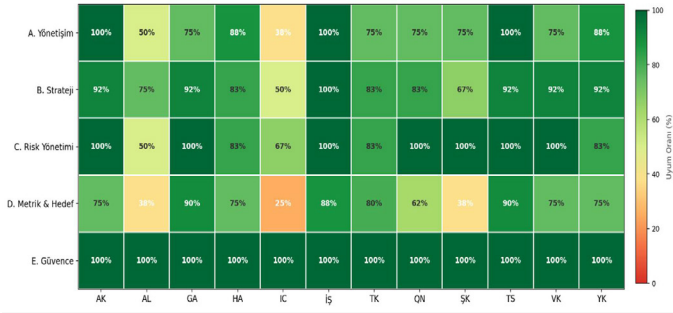
devam ettiğini ortaya koymaktadır.

M15 (Kapsam 3 / finanse edilen emisyonlar) maddesi, örneklemdeki 12 bankadan 9'unun geçiş dönemi muafiyetinden yararlanması nedeniyle madde bazlı analize dâhil edilmemiştir. Buna karşılık, bu maddeyi raporlayan üç banka, Garanti BBVA, TKYB ve TSKB ise 2 puan olarak tam uyum sağlamıştır.

4.7. Bütünleştirici değerlendirme: Banka ve bölüm örüntüleri

Şekil 5'te, banka ve bölüm düzeyindeki uyum sonuçlarını ısı haritası ile birlikte sunulmaktadır. Bu şekil, önceki alt bölümlerde ele alınan bulguların genel görünümünü ortaya koymaktadır.

Şekil 5 | Banka ve bölüm TSRS uyum ısı haritası (%)

Not: Her hücre, ilgili bankanın ilgili bölümden elde ettiği ham puanın maksimum olası bölüm puanına bölünmesiyle hesaplanan uyum oranını (%) göstermektedir. D. Metrik & Hedef bölümünde m15 (Kapsam 3 / finanse edilen emisyonlar) maddesini, geçiş dönemi muafiyeti (GD) kullanmaksızın raporlayan Garanti BBVA, TKYB ve TSKB için maksimum olası puan 10, GD muafiyeti kullanan diğer 9 banka için ise 8 olarak alınmıştır. Renk skalası, kırmızıdan (düşük uyum) yeşile (yüksek uyum) doğru değişmektedir.

Isı haritası incelendiğinde üç temel bulgu öne çıkmaktadır. İlk olarak, E. Güvence bölümünde tüm bankaların tam uyum sağladığı görülmektedir. Analiz kapsamındaki bankaların tamamının bağımsız güvence denetimi yaptırmış olması, bu uygulamanın sektörde yerleşik bir raporlama pratiği hâline geldiğini göstermektedir. Benzer şekilde, m1, m5 ve m14 maddelerindeki yüksek uyum oranları, yönetim kurulu denetim yapısı, iklim riski tanımlama ve Kapsam 1-2 emisyon raporlamasının bankalar açısından daha standart bir uygulama alanına dönüştüğünü düşündürmektedir.

İkinci olarak, D. Metrik ve Hedefler bölümünde bankalar arasında belirgin bir farklılık vardır. Bu bölümde en yüksek uyum Garanti BBVA ve TSKB'de (%90) görülmektedir. Garanti BBVA ve TKYB, Kapsam 3/ finanse edilen emisyonları geçiş dönemi muafiyetinden yararlanmadan raporladıkları için bu bankalarda maksimum olası puan 10 olarak hesaplanmıştır. Bu kapsamda Garanti BBVA 9/10 ile %90, TKYB ise 8/10 ile %80 uyum oranına ulaşmıştır. Buna karşılık, ICBC Turkey (%25), Albaraka ve Şekerbank (%38) bu bölümde en düşük skorları almıştır. Bu dağılım, nicel hedef belirleme ve ölçüm kapasitesinin bankalar arasında en belirgin farklılaşma alanlarından biri olduğunu göstermektedir.

Üçüncü olarak, yüksek uyumlu bankaların performansı bölümler arasında daha dengeli görünmektedir. İş Bankası tüm bölümlerde güçlü bir uyum düzeyi sergilerken, Akbank'ta da belirgin bir bölüm zayıflığı görülmemektedir. Buna karşılık, düşük uyum grubunda yer alan ICBC Turkey ve Albaraka'da eksiklikler birden fazla bölümde yoğunlaşmaktadır. Bu sonuç, TSRS uyumunun yalnızca tekil bölüm eksiklikleriyle açıklanamayacağını göstermektedir. Bankaların genel sürdürülebilirlik altyapısı, raporlama deneyimi ve nicel veri üretme kapasitesi uyum düzeyini belirleyen temel unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

5. Tartışma

Türk bankacılık sektörünün TSRS 1 ve TSRS 2'nin ilk uygulama yılında %80,5 ortalama uyum oranına ulaşması, zorunlu standartlara geçiş sürecinde sektörün belirli bir raporlama kapasitesine sahip olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, kısa bir hazırlık süresine rağmen bankaların TSRS gerekliliklerine büyük ölçüde uyum sağlayabildiğini

düşündürmektedir. Bulgular, Endonezya bankacılık sektöründe IFRS S1-S2 uyumunu değerlendiren Harahap vd. (2024) ile Türkiye'de UFRS S1-S2 taslak standartlarına uyumu BIST işletmeleri üzerinden inceleyen Bircan ve Özcan'ın (2023) sonuçlarıyla genel olarak uyumludur. Söz konusu çalışmalar, yapısal açıklama gerekliliklerinin büyük ölçüde karşılandığını, ancak ölçülebilir ve doğrulanabilir bilgi gerektiren alanlarda uyumun daha sınırlı kaldığını göstermektedir.

Bölümler arasında en dikkat çekici sonuç, E. Güvence bölümünde tüm bankaların tam puan almasıdır. Analiz kapsamındaki 12 bankanın tamamının bağımsız güvence denetimi yaptırmış olması, bu uygulamanın örneklem kapsamındaki bankalarda yaygın ve yerleşik bir raporlama pratiğine dönüştüğünü göstermektedir. Islam vd. (2016), Asya-Pasifik bankacılık sektöründe bağımsız güvenceye başvuran bankaların daha yüksek açıklama düzeyine sahip olduğunu belirtmektedir. Bu açıdan bağımsız güvence, yalnızca açıklamaların doğrulanmasını sağlayan teknik bir unsur değil, bankaların raporlama süreçlerindeki kurumsallaşma düzeyini yansıtan bir gösterge olarak da değerlendirilebilir.

En düşük uyum, D. Metrik ve Hedefler bölümünde gerçekleşmekte olup (%67,5) ve bu bölümde bankalar arası değişkenliğin yüksek olması, sayısal hedef ve ölçüm gerekliliklerinin sektörde henüz yerleşik bir uygulama düzeyine ulaşmadığını göstermektedir. Bu sonuç, uluslararası literatürdeki bulgularla da uyumludur. Aversa (2023), İtalya bankalarının raporlarında iklim risklerine yer verdiğini ancak fiziksel riskler, geçiş riskleri ve senaryo analizi gibi alanlarda açıklama derinliğinin sınırlı kaldığını belirtmektedir. Uzun Kocamış vd. (2026) ise Türkiye enerji sektöründe net sıfır stratejileri ve iklim riski bildirimlerinin önemli eksiklik alanları olmaya devam ettiğini ortaya koymuş ve raporlarda iklimle ilgili ifadelerin artmasına rağmen açıklama kalitesinin aynı ölçüde gelişmediğini ifade etmiştir.

Bu çalışmada iç karbon fiyatlandırması maddesinde (m16) %20,8 ile en düşük uyum oranına sahip olması, benzer bir soruna işaret etmektedir. Çünkü iç karbon fiyatlandırması yalnızca açıklama yapılmasını değil, teknik bir hesaplama altyapısını ve kurumsal düzeyde somut bir politika kararını da gerektirmektedir. Öngörülen finansal etkiler (m8, %62,5) ve sürdürülebilirlik performansına bağlı ücretlendirme mekanizması (m4, %58,3) maddelerindeki eksiklikler de aynı yönde değerlendirilebilir. Bu nedenle, bankaların iklim risklerini tanımlama konusunda belirli bir düzeye ulaştığı, ancak bu riskleri sayısal veriler ve kurumsal mekanizmalarla ilişkilendirme aşamasında hâlen gelişime ihtiyaç duyduğu şeklinde ifade edilebilir.

Bankalar arasındaki uyum farkının yaklaşık 50 puana ulaşması, aynı zorunlu düzenleyici çerçeve altında raporlama uygulamalarının önemli ölçüde farklılaşabildiğini göstermektedir. En düşük uyum oranının ICBC Turkey'de (%47,2), en yüksek uyum oranının ise İş Bankası'nda (%97,2) hesaplanması, sektör içinde raporlama olgunluğu bakımından belirgin bir farklılaşmaya işaret etmektedir. Yüksek uyumlu bankaların tüm bölümlerde daha tutarlı bir performans sergilemesi, düşük uyumlu bankalarda ise eksikliklerin birden fazla bölümde yoğunlaşması, uyum düzeyinin yalnızca tekil açıklama başlıklarıyla açıklanamayacağını düşündürmektedir. Bu noktada bankaların genel kurumsal sürdürülebilirlik altyapısı, veri üretme kapasitesi ve raporlama deneyimi belirleyici olabilir.

Bu sonuç, düzenleyici çerçevelerin tek başına homojen bir uyum düzeyi oluşturmaya yetmediğini gösteren önceki çalışmalarla uyumludur. Dong vd. (2023), Çin finans sektöründe düzenleyici politikaların tek başına ani bir dönüşüm yaratmadığını ve kurumsal kapasite farklılıklarının önemini koruduğunu ortaya koymuştur. Benzer şekilde Nicolò vd. (2024), Doğu Avrupa bankacılık sektöründe zorunlu düzenlemelerin açıklama düzeyini tek başına artırmaya yetmediğini ve kurumsal özelliklerin belirleyici olabildiğini belirtmektedir. Bu çalışmanın bulguları da Türkiye bankacılık sektörü açısından benzer bir durumu ifade edebilir.

Strateji bölümünde iklimle bağlantılı risk ve fırsatların tanımlanması maddesinde (m5) tam uyum sağlanması, bankaların iklim riskini kurumsal raporlama gündemine taşıdığını göstermektedir. Buna karşılık, öngörülen finansal etkilerin raporlanmasına ilişkin m8 maddesinde uyum oranının %62,5 olarak belirlenmesi, bu risklerin finansal sonuçlarla henüz yeterince ilişkilendirilemediğine işaret etmektedir. Bu durum, Türk bankalarının iklim risklerini tanımlama

konusunda belirli bir seviyeye ulaştığını, ancak bu riskleri finansal tablolar ve geleceğe yönelik etkilerle birleştirme aşamasında gelişime ihtiyaç duyduğu şeklinde yorumlanabilir. Aversa (2023)'nın İtalya bankaları için belirttiği açıklama derinliği sorunu, Türkiye bankacılık sektörü açısından da benzer şekilde gözlenmektedir.

Kurumsal özelliklere göre yapılan betimsel karşılaştırma, uyum düzeyindeki farklılaşmanın nelerden kaynaklanabileceğine dair ipucu verebilir. Yerli sermayeli bankaların ortalama uyum düzeyi (%86,3), yabancı sermayeli bankaların ortalamasından (%68,9) daha yüksektir. Bu durum, yerli bankaların Türkiye'deki düzenleyici çerçeveye ve raporlama beklentilerine daha yakın bir kurumsal deneyime sahip olmasıyla ilişkili olabilir. Ancak bu bulgu, örneklem büyüklüğü nedeniyle temkinli bir şekilde yorumlanmalıdır.

Banka türü açısından kamu ve özel bankalar arasındaki ortalama fark sınırlıdır (%83,7 - %79,4). Buna karşılık, kamu bankalarının kendi içinde homojen bir görünüm sergilediği, özel bankalarda ise dağılımın daha geniş olduğu tespit edilmiştir. Bu farklılık, özel bankalar arasında kurumsal kapasite ve raporlama olgunluğu bakımından daha belirgin farklılıklar olabileceğini düşündürmektedir. Bu bulgu, Dong vd. (2023) ve Nicolò vd. (2024) tarafından belirtilen kurumsal kapasite farklılıklarıyla uyumludur.

Denetim firması boyutunda ise EY ve PwC denetimindeki bankaların sektör ortalamasının üzerinde yer alması dikkat çekmektedir. Bu durum, denetim kalitesi ile raporlama niteliği arasındaki olası ilişkiyi akla getirir de grup büyüklüklerinin küçük olması nedeniyle bu konuda güçlü bir yorum yapmak mümkün değildir. Bu nedenle kurumsal özelliklere ilişkin sonuçlar, istatistiksel kanıttan çok betimsel gözlemler olarak değerlendirilmelidir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, Türk bankacılık sektörünün TSRS'nin ilk uygulama yılında yapısal ve nitel açıklama gerekliliklerini büyük ölçüde karşıladığı, ancak nicel veri ve somut politika aracı gerektiren alanlarda henüz aynı olgunluğa ulaşmadığı görülmektedir. Bu bulgu, IFRS S1-S2 uyumunu ilk aşamada değerlendiren uluslararası çalışmalarla uyumludur. Aynı zamanda Türkiye örneğini inceleyen bu çalışma, gelişmekte olan piyasalarda zorunlu iklim açıklama standartlarının uygulamaya nasıl yansıtıldığına dair güncel ve sektörel bir görünüm sunmaktadır.

6. Sonuç

Bu çalışmada, Türk bankacılık sektöründe faaliyet gösteren 12 bankanın TSRS 1 ve TSRS 2 standartlarını esas alarak hazırladığı 2024 yılı sürdürülebilirlik raporlarının ilk uygulama yılındaki uyum düzeyleri Cooke açıklama indeksiyle değerlendirilmiştir. Tam sayım yöntemiyle yürütülen analizler sonucunda sektör genelindeki ortalama uyum oranı %80,5 olarak hesaplanmıştır. Bu oran, sürdürülebilirlik standartlarının zorunlu olarak uygulandığı ilk yılda Türk bankacılık sektörünün sürdürülebilirlik raporlamasına güçlü bir başlangıç yaptığı şeklinde yorumlanabilir. Ancak bankalar arasındaki uyum oranlarının %47,2 ile %97,2 arasında değişmesi, aynı zorunlu çerçeve altında bankalar arasında belirgin bir olgunluk farkı bulunduğunu ifade edebilir.

Çalışmadan elde edilen bulgular dört başlık altında özetlenebilir. İlk olarak analize dahil edilen tüm bankalar, sürdürülebilirlik raporlarına bağımsız güvence denetimi yaptırılmaları nedeniyle E. Güvence bölümünde %100 sektör uyumu sağlamıştır. Bu sonuç, örneklem kapsamındaki bankaların raporlarında güvence denetiminin sistematik hale geldiğini göstermektedir. Elde edilen ikinci bulgu, en düşük uyum düzeyinin D. Metrik ve Hedefler bölümünde olmasıdır. Sürdürülebilirlik raporlarında yer alan iç karbon fiyatlandırması, sürdürülebilirlik performansına bağlı ücretlendirme mekanizması ve öngörülen finansal etkiler gibi somut veri ve politika aracı gerektiren maddelerle ilgili eksiklikler hâlen devam etmektedir. Bu sonuç bankaların iklim riskini kurumsal gündemlerine taşıdığını ancak bu risklere ilişkin ölçülebilir ve doğrulanabilir metrikleri raporlara yansıtmadıklarını göstermektedir.

Elde edilen üçüncü bulgu, yüksek uyum düzeyine sahip bankaların tüm bölümlerde daha tutarlı bir performans sergilemesidir. Buna karşılık düşük uyumlu bankalarda ise zayıflıklar birden fazla bölümde yoğunlaşmaktadır. Bu durum, TSRS uyumunun yalnızca tek bir raporlama başlığındaki eksiklikle açıklanamayacağını göstermektedir. Genel raporlama kapasitesi, sürdürülebilirlik altyapısı ve nicel veri üretme becerisi gibi konular bankaların uyum düzeyini belirleyen

temel unsurlar olarak dikkat çekmektedir. Bankaların kurumsal özellikleri çerçevesinde yapılan betimsel karşılaştırma da bu konuyu desteklemektedir. Yerli sermayeli bankaların yabancı sermayeli bankalara kıyasla daha yüksek ortalama uyum düzeyine sahip olması, kamu bankalarının kendi içinde daha homojen görünmesi ve özel bankalardaki uyum oranlarının daha geniş bir aralıkta dağılması raporlama olgunluğunun bankalar arasında farklılaştığına işaret etmektedir. Bununla birlikte istatistiksel test yapmaya uygun örneklem büyüklüğünün olmaması nedeniyle elde edilen sonuçların betimsel düzeyde değerlendirilmesi gerekmektedir.

Çalışmada elde edilen bulgular bir bütün olarak değerlendirildiğinde, zorunlu standartların varlığının tek başına yeterli olmadığı görülmektedir. Bulgular, kurumsal kapasite ve raporlama deneyimi farklılıklarının uyum düzeyini etkilemeye devam ettiğini göstermektedir. Bu nedenle KGK ve BDDK başta olmak üzere düzenleyici kurumların standartların uygulanmasını destekleyici mekanizmaları güçlendirmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda KGK tarafından yayımlanan sektör bazlı uygulama rehberlerinin bankacılık sektöründe etkin biçimde kullanılmasının teşvik edilmesi ve özellikle iç karbon fiyatlandırması, iklimle bağlantılı finansal etki tahmini ve sürdürülebilirlik performansına bağlı ücretlendirme gibi alanlarda örnek açıklama formatları ile asgari içerik standartlarının belirlenmesinin faydalı olacağı değerlendirilmektedir. BDDK ise bankacılık sektöründe iklim risklerinin tutarlı biçimde raporlanmasını desteklemek amacıyla sektör genelinde ortak metodoloji ve asgari açıklama beklentileri belirleyebilir. Küçük ölçekli ya da uluslararası raporlama deneyimi sınırlı bankalar için ise iyi uygulama örneklerini içeren teknik destek programlarının hayata geçirilmesi uyum düzeyindeki kurumlar arası farklılıkları azaltabilir.

Bu çalışma, bankacılık sektörünü TSRS 1 ve TSRS 2 kapsamında doğrudan ele alan ilk ampirik çalışmalardan biridir. IFRS S1-S2 uyumunu bankacılık sektörü özelinde inceleyen çalışmaların sınırlı olduğu dikkate alındığında çalışmanın hem konu hem de yöntem açısından literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Cooke açıklama indeksinin 0-2 puanlı sıralı bir ölçek olarak kullanılması sayesinde yalnızca açıklamanın varlığı değil açıklama kalitesi de değerlendirilmiştir. Ayrıca çalışma, gelişmekte olan bir piyasada sürdürülebilirlik standartlarının ilk uygulama yılındaki görünümünü bankacılık sektörü üzerinden ortaya koyması bakımından karşılaştırmalı araştırmalar için de yararlı bir zemin hazırlamaktadır.

Çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak, analiz yalnızca 2024 yılı raporlarıyla sınırlıdır. Bu nedenle tek yıllık kesit verisi, uyum düzeyinin zaman içindeki değişimini izlemeye olanak sağlamamaktadır. İkinci olarak, örneklem BİST'te işlem gören 12 bankadan oluşmaktadır. Bu durum, bulguların tüm bankacılık sektörüne genellenebilirliğini sınırlamaktadır. Üçüncü olarak, içerik analizinin doğası gereği kodlama süreci belirli ölçüde yorumlanmaya açıktır. Her ne kadar iki kodlayıcı arasında yüksek düzeyde uyum sağlanmış olsa da farklı araştırmacıların aynı açıklamaları farklı biçimde değerlendirme olasılığının tamamıyla ortadan kaldırılması mümkün olmamaktadır. Gelecekteki çalışmalarda, TSRS uyumunun zaman içindeki gelişimi boyutsal bir tasarımla incelenebilir. Ayrıca banka büyüklüğü, sermaye yapısı, uluslararası ortaklık durumu ve kurumsal sürdürülebilirlik altyapısı gibi değişkenlerin uyum düzeyi üzerindeki etkisi daha geniş örneklemle test edilebilir. Türkiye'nin gelişmekte olan diğer ülkelerle karşılaştırıldığı çalışmalar, TSRS uygulamasının uluslararası bağlamda değerlendirilmesine de katkı sağlayabilir.

Kaynakça

- Akdoğan, M., U. (2024). Sürdürülebilirlik bilgilerinin raporlanmasında kullanılan raporlama çerçevelerine toplu bakış ve tek raporlama çerçevesine duyulan ihtiyaç - Güncel gelişmeler. *Muhasebe ve Denetim Bakış Dergisi*, 24(72), 217-238. <https://doi.org/10.55322/mbakis.1448567>
- Adu, D. A. (2022). Sustainable banking initiatives, environmental disclosure and financial performance: The moderating impact of corporate governance mechanisms. *Business Strategy and the Environment*, 31(5), 2365-2399. <https://doi.org/10.1002/bse.3033>
- Alharasis, E. E. (2025). Earnings management and the driving force behind sustainability reporting disclosure in the Jordanian banking industry. *International Journal of Law and Management*. Vol. ahead-of-print No. ahead-of-print. <https://doi.org/10.1108/IJLMA-04-2025-0150>

- Amidjaya, P. G., & Widagdo, A. K. (2020). Sustainability reporting in Indonesian listed banks: Do corporate governance, ownership structure and digital banking matter? *Journal of Applied Accounting Research*, 21(2), 231-247. <https://doi.org/10.1108/JAAR-09-2018-0149>
- Andania, N. P., & Yadnya, I. P. (2020). The effect of sustainability report disclosure on banking company financial performance in Indonesia Stock Exchange. *American Journal of Humanities and Social Sciences Research*, 4(1), 60-67.
- Attah-Botchwey, E., Soku, M. G., & Awadzie, D. M. (2022). Sustainability reporting and the financial performance of banks in Africa. *Journal of Business, Economics and Finance*, 11(1), 43-57. <https://doi.org/10.17261/Pressacademia.2022.1551>
- Aversa, D. (2023). Climate change and climate-related financial disclosures in the banking sector. *Risk Governance & Control: Financial Markets & Institutions*, 13(1), 70-94. <https://doi.org/10.22495/rgcv13i1p6>
- Bircan, N. G., & Özcan, İ. (2023). Sürdürülebilirlik raporlaması açısından UFRS S1 ve S2 taslak standartlarına uyum sürecinin değerlendirilmesi: BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi işletmeleri üzerine bir araştırma. *Muhasebe Enstitüsü Dergisi*, (0)69, 24-43. <https://doi.org/10.26650/MED.1253502>
- Brescia, V., Degregori, G., Chmet, F., & Secinaro, S. (2026). Climate-related disclosure in European banking: Stakeholder capitalism between sustainability and financial imperatives. *Business Strategy and the Environment*, 35(1), 36-56. <https://doi.org/10.1002/bse.70170>
- Clarkson, P. M., Li, Y., Richardson, G. D., & Vasvari, F. P. (2008). Revisiting the relation between environmental performance and environmental disclosure: An empirical analysis. *Accounting, Organizations and Society*, 33(4-5), 303-327. <https://doi.org/10.1016/j.aos.2007.05.003>
- Cooke, T. E. (1989) Disclosure in the corporate annual reports of Swedish companies. *Accounting and Business Research*, 19(74), 113-124, <http://dx.doi.org/10.1080/00014788.1989.9728841>
- Das, S. K., & Akter, P. (2026). Board composition, sustainability reporting, and the moderating role of a contextual issue: Evidence from an emerging country. *Corporate Social Responsibility and Environmental Management*, 33(2), 1832-1855. <https://doi.org/10.1002/csr.70258>
- Das, S. K., Rahman, M. K., & Roy, S. (2024). Does ownership type affect sustainability reporting disclosure? Evidence from an emerging market. *International Journal of Disclosure and Governance*, 21, 52-68. <https://doi.org/10.1057/s41310-023-00180-w>
- DiMaggio, P. J., & Powell, W. W. (1983). The iron cage revisited: Institutional isomorphism and collective rationality in organizational fields. *American Sociological Review*, 48(2), 147-160. <https://doi.org/10.2307/2095101>
- Dong, S., Xu, L., & McIVER, R. P. (2023). Sustainability reporting quality and the financial sector: Evidence from China. *Meditari Accountancy Research*, 31(5), 1190-1214. <https://doi.org/10.1108/MEDAR-05-2020-0899>
- Ertan, Y. (2018). Türkiye'de sürdürülebilirlik raporlaması (2005-2017). *Journal of Accounting and Taxation Studies*, 11(3), 463-478. <https://doi.org/10.29067/muvu.410926>
- Freeman, R. E. (1984). *Strategic management: A stakeholder approach*. Pitman.
- Gunawan, J., Permatasari, P., & Sharma, U. (2022). Exploring sustainability and green banking disclosures: A study of banking sector. *Environment, Development and Sustainability*, 24, 11153-11194. <https://doi.org/10.1007/s10668-021-01901-3>
- Gümrah, A., & Büyükipçici, S. (2019). Türkiye'de sürdürülebilirlik raporlaması: 2008-2017 yılları arası yayınlanmış sürdürülebilirlik raporlarının incelenmesi. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 21(2), 305-323. <https://doi.org/10.31460/mbdd.521540>
- Hahn, R., & Kühnen, M. (2013). Determinants of sustainability reporting: A review of results, trends, theory, and opportunities in an expanding field of research. *Journal of Cleaner Production*, 59, 5-21. <https://doi.org/10.1016/j.jclepro.2013.07.005>
- Hanić, A., Jovanović, O., & Stevanović, S. (2021). Environmental disclosure practice in the Serbian banking sector. *Management*, 26(2), 115-144. <https://doi.org/10.30924/mjemi.26.2.7>
- Haniffa, R., & Hudaib, M. (2007). Exploring the ethical identity of Islamic banks via communication in annual reports. *Journal of Business Ethics*, 76(1), 97-116. <https://doi.org/10.1007/s10551-006-9272-5>
- Harahap, H. M., Danut, Y., Aritonang, R., Yulita, W., Daniel, & Ramadhan, Y. (2024). Evaluation of the implementation of IFRS S1 and IFRS S2 in banking sector sustainability reporting for the 2023 period. *Enrichment: Journal of Multidisciplinary Research and Development*, 2(8), 663-667. <https://doi.org/10.55324/enrichment.v2i8.215>
- Hooks, J., & van Staden, C. J. (2011). Evaluating environmental disclosures: The relationship between quality and extent measures. *The British Accounting Review*, 43(3), 200-213. <https://doi.org/10.1016/j.bar.2011.06.005>
- Islam, M. A., Jain, A., & Thomson, D. (2016). Does the global reporting initiative influence sustainability disclosures in Asia-Pacific banks? *Australasian Journal of Environmental Management*, 23(3), 298-313. <https://doi.org/10.1080/14486563.2016.1174625>
- Islam, M. J. (2020). Sustainability reporting of banking companies in Bangladesh: A study on environmental aspect. *Canadian Journal of Business and Information Studies*, 2(2), 35-44. <https://doi.org/10.34104/cjbis.020.035044>
- Krasodomska, J. (2015). CSR disclosures in the banking industry: Empirical evidence from Poland. *Social Responsibility Journal*, 11(3), 406-423. <https://doi.org/10.1108/SRJ-02-2013-0019>
- Kumari, A., Nagina, R., & Sheoran, V. (2024). Impact of sustainability reporting practices on financial performance: An empirical study of selected Indian banks. *LIB PRO*, 44(3), 7145-7154. <https://doi.org/10.48165/bapas.2024.44.2.1>
- Kuola, A. J. & Obasan, O. T.(2025). Sustainability reporting and quality of corporate disclosure in the Nigerian banking sector. *Fane-Fane International Multidisciplinary Journal*, 9(1), 80-96.
- Lamanda, G., & Tóth Vőneki, Z. (2024). Is ESG disclosure associated with bank performance? Evidence from the Visegrad Four countries. *Management of Environmental Quality: An International Journal*, 35(1), 201-219. <https://doi.org/10.1108/MEQ-02-2023-0064>
- Landis, J. R., & Koch, G. G. (1977). The measurement of observer agreement for categorical data. *Biometrics*, 33(1), 159-174. <https://doi.org/10.2307/2529310>
- Liman, A. (2026). İklimle ilgili açıklamaların Türkiye sürdürülebilirlik raporlama standartları çerçevesinde analizi: BIST Sürdürülebilirlik 25 Endeksi işletmeleri örneği . *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 19, 29-54. <https://doi.org/10.29067/muvu.1650671>
- Lombard, M., Snyder-Duch, J., & Bracken, C. C. (2002). Content analysis in mass communication: Assessment and reporting of intercoder reliability. *Human Communication Research*, 28(4), 587-604. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2958.2002.tb00826.x>
- Nandika, R. A., & Abidin, Z. (2025). The effect of sustainability report disclosure on profitability in banks. *Devotion: Journal of Research and Community Service*, 6(11), 1255-1269. <https://doi.org/10.59188/devotion.v6i11.25577>
- Naveenan, R. V., Loang, O. K., Iqbal, N., Suresh, G., & Shah, M. A. (2024). Analyzing corporate disclosure in Indian banks: Assessing compliance, corporate attributes, and performance implications. *Cogent Economics & Finance*, 12(1). <https://doi.org/10.1080/23322039.2023.2297589>
- Nicolò, G., Zanellato, G., Esposito, B., & Tiron-Tudor, A. (2024). Cultural dimensions and sustainability disclosure in the banking sector: Insights from a qualitative comparative analysis approach. *Business Strategy and the Environment*, 33(8), 8086-8101. <https://doi.org/10.1002/bse.3911>
- Nobanee, H., & Ellili, N. (2016). Corporate sustainability disclosure in annual reports: Evidence from UAE banks: Islamic versus conventional. *Renewable and Sustainable Energy Reviews*, 55, 1336-1341. <https://doi.org/10.1016/j.rser.2015.07.084>
- Nwobu, O. A., Owolabi, A. A., & Iyoha, F. O. (2017). Sustainability reporting in financial institutions: A study of the Nigerian banking sector. *Journal of Internet Banking and Commerce*, 22(S8), 1-15.
- Onggu, A. R., & Abidin, Z. (2023). Effect of sustainability report disclosure on banking company value. *Journal of Business Management and Economic Development*, 1(3), 394-405. <https://doi.org/10.59653/jbmed.v1i03.186>
- Özdemir, N. (2024). Güncel gelişmeler ekseninde sürdürülebilirlik raporlama sürecinin ve Türkiye sürdürülebilirlik raporlama standartlarının değerlendirilmesi. *Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 20(2), 444-458. <https://izlik.org/JA63UJ59SW>
- Platonova, E., Asutay, M., Dixon, R., & Mohammad, S. (2018). The impact of corporate social responsibility disclosure on financial performance: Evidence from the GCC Islamic banking sector. *Journal of Business Ethics*, 151, 451-471. <https://doi.org/10.1007/s10551-016-3229-0>
- Serpeninova, Y., Lehenchuk, S., Zdyrko, N., Zakharov, D., & Podolianchuk, O. (2024). Revealing the contribution of corporate sustainability practices to financial performance: Case of BIST Sustainability 25 Index companies. *Environmental Economics*, 15(1), 118-129. [https://doi.org/10.21511/ee.15\(1\).2024.10](https://doi.org/10.21511/ee.15(1).2024.10)
- Street, D. L., & Gray, S. J. (2002). Factors influencing the extent of corporate compliance with International Accounting Standards: Summary of a research monograph. *Journal of International Accounting, Auditing and Taxation*, 11(1), 51-76. [https://doi.org/10.1016/S1061-9518\(02\)00054-X](https://doi.org/10.1016/S1061-9518(02)00054-X)
- Suchman, M. C. (1995). Managing legitimacy: Strategic and institutional approaches. *The Academy of Management Review*, 20(3), 571-610. <https://doi.org/10.5465/amr.1995.9508080331>
- Triyani, M., & Siswanti, I. (2024). The effect of sustainability reporting disclosure, environment, social and governance rating, and digital banking transactions on firm value with financial performance as an intervening variable (Case study on commercial bank in Indonesia). *Journal of Management and Economic Studies*, 6(1), 17-37. <https://doi.org/10.26677/TR1010.2024.1380>
- Uzun Kocamış, T., Kazan, G., & Güngör, A. (2026). The applicability of IFRS S1 and S2 in sustainability reporting in the energy sector: The case of Türkiye. *Corporate Governance and Sustainability Review*, 10(1), 18-29. <https://doi.org/10.22495/egsrvi10i1p2>
- Xhindole, C., Tarquinio, L., & Sierra-García, L. (2025). Climate change and Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) reports: A comparison between Italy and Spain. *Journal of Accounting & Organizational Change*, 21(7), 1-28. <https://doi.org/10.1108/JAOC-05-2024-0172>
- Zeytinoğlu, E., & Tumpach, M. (2023). Disclosure of sustainability information in banks: The case of Slovakia and Turkey. *OPUS Journal of Society Research*, 20(51), 43-55. <https://doi.org/10.26466/opusjsr.1153282>

EK A | TSRS 1 ve TSRS 2 bankacılık sektörü madde düzeyinde tam kodlama cetveli

#	TSRS Maddesi	Açıklama Gerekliliği	AK	AL	GA	HA	IC	İŞ	TK	QN	ŞK	TS	VK	YK	TOPLAM	Cooke DI (%)
A. YÖNETİŞİM																
1	TSRS 1/26-27 TSRS 2/5-6	YK'nın iklim ve sürdürülebilirlik konularındaki denetim fonksiyonu	2	2	2	2	2	2	2	2	1	2	2	2		
2	TSRS 2/5	Üst yönetimin (CEO/CFO) iklim konularındaki rol ve sorumlulukları	2	1	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2		
3	TSRS 2/6	YK üyelerinin ESG yetkinliği (matris, eğitim)	2	1	1	1	0	2	2	1	1	2	1	2		
4	TSRS 2/29	Sürdürülebilirlik performansına bağlı ücretlendirme mekanizması	2	0	1	2	0	2	0	1	2	2	1	1		
B. STRATEJİ																
5	TSRS 2/9-10	İklimle bağlantılı risk ve fırsatların tanımlanması (geçiş + fiziksel)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
6	TSRS 2/13	Risk/fırsatların iş modeli ve değer zinciri üzerindeki etkisi	2	2	2	2	1	2	1	2	1	2	2	2		
7	TSRS 2/14	İklim konularının strateji ve karar alma süreçlerine entegrasyonu	2	1	2	1	1	2	2	1	1	2	1	2		
8	TSRS 2/15	Mevcut ve öngörülen finansal etkiler (nicel/nitel)	1	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	1		
9	TSRS 2/22	İklim senaryoları ve stres testi uygulaması	2	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	2		
10	TSRS 2/16	İklim geçiş planı (Net Sıfır taahhüdü, sektörel hedefler)	2	1	2	2	0	2	2	1	1	2	2	2		
C. RİSK YÖNETİMİ																
11	TSRS 2/24	İklim risklerini tanımlama ve değerlendirme süreçleri (ÇSYS/ÇSED)	2	1	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
12	TSRS 2/25	İklim risklerinin genel risk çerçevesine entegrasyonu	2	1	2	2	1	2	1	2	2	2	2	1		
13	TSRS 2/26	İklim risk yönetiminin kredi/karar süreçlerine yansımaları	2	1	2	1	1	2	2	2	2	2	2	2		
D. METRİK & HEDEFLER																
14	TSRS 2/33-34	Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları (GHG Protokolü)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
15	TSRS 2/35	Kapsam 3 / Finanse edilen emisyonlar (PCAF metodolojisi)	GD	GD	2	GD	GD	GD	2	GD	GD	2	GD	GD		
16	TSRS 2/36	İç karbon fiyatlandırma uygulaması	0	0	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0		
17	TSRS 2/27-30	Sektörel emisyon azaltım hedefleri (bilim temelli, 2030)	2	0	2	2	0	2	2	0	0	2	2	2		
18	TSRS 1/51	Sürdürülebilir finansman metrikleri ve hedefleri	2	1	2	1	0	2	2	2	1	2	2	2		
E. GÜVENCE																
19	GDS 3000/3410	Bağımsız güvence denetimi (sınırlı veya makul güvence)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2		
TOPLAM PUAN (GD ve İD hariç)			33	21	34	30	17	35	31	29	25	36	31	31		
UYUM ORANI % (Cooke Disclosure Index)			91,7%	58,3%	89,5%	83,3%	47,2%	97,2%	81,6%	80,6%	69,4%	94,7%	86,1%	86,1%		

Not: Cooke DI = $\sum(\text{gerçekleşen puanlar}) / [(n - \text{GD} - \text{İD}) \times 2]$. Maks. puan = 38 (GD içermeyen bankalar için); m15 (Kapsam 3) ilk raporlama yılında GD kapsamında değerlendirilebilir (TSRS 2 C4.b).
AK=Akbank, AL=Albaraka, GA=Garanti BBVA, HA=Halkbank, IC=İCBC Turkey, İŞ=İş Bankası, TK=TKYB, QN=QNB Finansbank, ŞK=Şekerbank, TS=TSKB, VK=Vakıfbank, YK=Yapı Kredi.

Not: Renk Kodu: Yeşil=2 (Tam), Sarı=1 (Kısmi), Kırmızı=0 (Yok), Mavi=GD (Geçiş Dönemi)

EXTENDED ABSTRACT**Research Problem**

Sustainability reporting has shifted from a voluntary to a mandatory framework in recent years, driven by the growing influence of environmental and social risks on investment decisions, credit assessments, and regulatory priorities. The IFRS S1 and IFRS S2 standards, published by the ISSB in 2023, are among the most significant outcomes of this process. In Turkey, these standards were published on December 29, 2023, as TSRS 1 and TSRS 2, effective for banks as of January 1, 2024. However, the entry into force of a standard does not automatically ensure full compliance, as previous studies show that the same standard can be applied at different levels across institutions and countries. Determining the extent to which the Turkish banking sector complied with these standards in 2024, the first year of TSRS implementation, is therefore an important research area.

Research Questions

The research question is: “To what extent do the 2024 sustainability reports of banks operating in Turkey meet the requirements of TSRS 1 and TSRS 2?” Within this framework, the reports were examined for compliance levels, sectoral trends and distribution, bank-specific differences, and item-level patterns. The descriptive relationship between compliance and institutional characteristics such as capital structure, bank type, and audit firm was also evaluated.

Literature Review

Academic interest in climate disclosures in banking has grown since the 2017 TCFD recommendations and has shifted toward compliance with IFRS S1-S2 and their national equivalents. Aversa (2023) found that Italian banks disclose emissions and energy-related information, but disclosure depth remains limited in technical areas such as physical risks and scenario analysis; similarly, Xhindole et al. (2025) reported that governance disclosures by listed companies in Italy and Spain mostly remain qualitative. Harahap et al. (2024) found that Indonesian

banks performed strongly in governance but remained weak in strategy and metrics, while Bircan and Özcan (2023) identified a similar pattern among BIST companies, particularly in metrics and targets. Uzun Kocamış et al. (2026) noted that higher compliance scores in the energy sector did not translate into disclosure quality. Dong et al. (2023) and Nicolò et al. (2024) emphasized that mandatory regulations alone do not ensure uniform compliance, as institutional capacity remains a key determinant. Empirical studies directly examining TSRS 1 and TSRS 2 in banking remain limited, which forms the primary rationale for this study.

Methodology

The sample consists of 12 banks listed on BIST in the banking sector on KAP that published a 2024 sustainability report. A census approach was adopted to reduce selection bias. Disclosure level was measured using the equally weighted index developed by Cooke (1989), adapted to a 0–2 ordinal scale: 0 indicates no disclosure, 1 partial disclosure, and 2 full disclosure. This scale captures both the presence and quality of disclosure. The coding rubric consists of 19 items covering Governance, Strategy, Risk Management, Metrics and Targets, and independent assurance. For reliability, 25% of the sample was independently coded ($\kappa = 0.891$). Data were analyzed in Python 3.12.

Results and Conclusions

The average Cooke DI across the sector was 80.5%. The median of 84.7% and a standard deviation of 14.4% indicate that some banks pulled the average down. Compliance ranged from 47.2% to 97.2%, suggesting greater differences among institutions under the same mandatory framework than expected. Three banks fell into the high compliance group ($DI \geq 90\%$), six into the medium group (70–89%), and three into the low group ($DI < 70\%$).

By section, Assurance stands out with 100% compliance, indicating that independent assurance has become institutionalized in the sector. All banks obtained limited assurance under GDS 3000 and GDS 3410; the transition to reasonable assurance remains an area for development. Risk Management (88.9%) and Strategy (83.3%) also performed strongly, while Governance reached 78.1%. Metrics and Targets had the lowest compliance (67.5%) and the highest variability ($SD = 21.3\%$), indicating that quantitative measurement practices are not yet homogeneous.

At the item level, all banks received full marks for identifying climate-related risks and opportunities (m5), reporting Scope 1 and Scope 2 emissions (m14), and providing independent assurance (m19). In contrast, internal carbon pricing (m16) had the lowest compliance at 20.8%; seven banks scored 0, and none achieved full implementation. Sustainability-linked remuneration (m4, 58.3%) and projected financial impacts (m8, 62.5%) also remained below the sector average. These findings indicate that climate risk has entered the corporate agenda, but measurable and verifiable practices have not yet reached a sufficient level.

A descriptive comparison of institutional characteristics supports this interpretation. Domestically owned banks had a higher average compliance rate (86.3%) than foreign-owned banks (68.9%). Public banks displayed a homogeneous profile ($SD=1.9\%$), whereas private banks showed greater variation ($SD=16.4\%$). Mann-Whitney U tests revealed no statistically significant differences between domestically and foreign-owned banks ($U=26.0$; $p=0.106$) or between public and private banks ($U=12.5$; $p=0.926$). Given the limited sample size, these findings should be interpreted with caution.